

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

Aan de fractie van VOLT,
de heer Mart den Heijer.
Aan de fractie van de SP,
Mevrouw Stephanie Blom.
Aan de fractie van de PvdA,
Mevrouw Anita van Ham.
Aan de fractie van GroenLinks,
De heer Lex Vos.
Aan de fractie van MO:ED,
De heer Martin van Rooij.

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake hittestress

DATUM
14 februari 2025
Verz.: 14-02-2025

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
GH (Gerard) Wijnands

TELEFOONNUMMER
043 350 5242

ONZE REFERENTIE
2024.04365

E-MAILADRES
Gerard.Wijnands@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte dames Blom en van Ham en heren den Heijer, Vos en van Rooij,

Naar aanleiding van uw vragen inzake hittestress beantwoorden u als volgt.

Inleiding van uw vragen d.d. 10 december 2024.

Volgens het online statistiek database www.allecijfers.nl zijn de top 10 buurten met het laagste gemiddelde bruto jaarinkomen per inwoner:

1. Malpertuis
2. Pottenberg
3. Limmel
4. Caberg
5. Nazareth
6. Mariaberg
7. Malberg
8. Wittevrouwenveld
9. Frontenkwartier
10. Sintmaartenspoort

Op het klimaatnet van de gemeente Maastricht kan men de gecombineerde hitte urgentiekaart terugvinden. Via deze kaart worden verschillende factoren gecombineerd, zoals het percentage kwetsbare mensen, de gemiddelde schaduwfractie van gebouwen, het percentage van de bevolking dat hittestress ervaart, en het percentage groen, om de wijken van Maastricht een zogenaamde "Gecombineerde Hitte Urgentie classificatie" toe te kennen. Vervolgens wordt per wijk duidelijk waar de urgentie rondom hitteproblematiek het hoogst ligt en waar maatregelen getroffen moeten worden. De bovengenoemde wijken met een urgentieniveau van 'Hoog' of 'Zeer hoog' zijn (op willekeurige volgorde) :

1. Wittevrouwenveld
2. Sint maartenspoort

Schriftelijke vragen

DATUM
14 februari 2025

3. Frontenkwartier
4. Caberg
5. Malberg
6. Mariaberg
7. Limmel

7 van de 10 buurten met het laagste gemiddelde jaarinkomen in Maastricht hebben dus behoefte aan een snelle herinrichting van de openbare ruimte om hittestress tegen te gaan. Ondanks deze behoefte en de sociaal-economische kwetsbaarheid van deze buurten wordt er in de raadsinformatiebrief 'Vergroening van de stad' van 7 november jl. maar heel summier verwezen naar initiatieven ter vergroening in samenwerking met CNME buiten de binnenstad. Vanwege het gebrek aan informatie omtrent vergroening in de buitenwijken hebben bovenstaande partijen de volgende vragen:

Vraag 1:

Tijdens de domeinvergadering Fysiek van 5 november jl. gaf het college aan dat woonwijken prioriteit ontvangen omtrent vergroening en dat hittestress een factor is die vergroeningsbeleid stuurt.

a. Heeft het college nog steeds de ambitie om deze prioriteit te volgen in haar vergroeningsbeleid? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kan het college meer informatie over de vergroening-ambities van de woonwijken delen, met name over de realisatie van grote vergroenings-initiatieven, binnen de klimaatadaptatiestrategie?

Antwoord 1:

Hittestress manifesteert zich stadsbreed op hete dagen. Bewoners die minder financieel draagkrachtig zijn en/of een slechtere gezondheid hebben, ondervinden hiervan meer overlast. Hittestress is er zowel in de woning als in de buitenruimte, beiden moeten aangepakt worden. Sociale-economische kwetsbaarheid en slechte gezondheid hebben vooral een relatie met hitte in de woning, omdat deze inwoners geen geld hebben om hun eigen woning te koelen en/of fysiek niet in staat zijn om koelte in de buitenruimte op te zoeken. Daarom is het belang in deze wijken groter, de urgentie om te vergroenen en te koelen is hier groter dan in wijken met mindere sociaal-economische problemen omdat deze wijken veelal ruimer van opzet zijn met veelal grotere tuinen en meer mogelijkheden tot verkoeling. Meer groen draagt immers bij aan koelere woningen en biedt bewoners de mogelijkheid om ook op hete dagen naar buiten te gaan en een koelere plek op te zoeken. Bovendien beperkt de aanwezigheid van groen het onnodig energiegebruik en daarmee kosten voor het koelen van de woning.

In de actualisering van Omgevingsvisie 2040 zal daarom opgenomen worden:

- *Hoe het vergroeningsbeleid van de buitenruimte met een groennormering vormgegeven wordt, waarbij een % schaduw op buurniveau, % schaduw op wandel en fietsroutes, en een max. loopafstand tot een toegankelijke koele plek belangrijke aspecten zijn in relatie tot hittestress;*
- *Informatie over hittestress en waar dit nu voorkomt in de stad (Maastrichtse Omgevingseffectrapportage);*
- *Een aanpak om hittestress te verminderen met een prioriteit voor inwoners met kwetsbaarheid (sociaaleconomisch, gezondheid).*

In de Transitievisie Warmte en Energie (december 2024, raadsvoorstel) is aangegeven dat er raakvlakken zijn tussen de verschillende lopende transities, zoals klimaatadaptatie en de energie- en warmtetransitie. We streven ernaar om de verschillende transitieaanpakken elkaar te laten versterken. Er wordt immers vanuit gegaan dat de zomers warmer worden, daardoor zal

DATUM
14 februari 2025

waarschijnlijk ook de installatie van airco's een vlucht nemen. Door de buitenruimte te vergroenen, de aanleg van groene daken en buitenzonwering wordt de "koeltevraag" en de installatie van airco's minder, hierdoor neemt de energievraag af.

Bij nieuwe ontwikkelingen, vergunningsaanvragen en beheer werkzaamheden in de openbare ruimte zullen de in de omgevingsvisie opgenomen streefnormen toegepast worden. Daarmee verbetert ook de situatie in de omliggende buurt.

Bij lopende projecten wijzen we op de aankomende groennorm en verwijzen naar de gemeentelijke klimaatatlas (maastricht.klimaatmonitor.net) en de landelijke klimaat effectatlas waarin informatie staat over klimaatrisico's, waaronder hittestress.

Bij de prioritering van de vergroening speelt de sociaal-conomische kwetsbaarheid een belangrijke rol, maar ook andere aspecten worden meegenomen, zoals het realiseren van meerdere beleidsdoelen (bijvoorbeeld de aanleg van een autoluwe straat) of meekoppelkansen (bijvoorbeeld werkzaamheden vanwege aanleg warmtenet of andere gemeentelijke opgaven).

Het tegengaan van hittestress in de woning is gebouwwaardig en is een opgave voor eigenaren en verhuurders.

Vraag 2:

In de raadsinformatiebrief 'Actualisatie Omgevingsvisie' van 7 november jl. ontvangen de buurten Binnenstad, Boschstraatkwartier, Sint Maartenspoort, Wyckerpoort, Wittevrouwenveld en Heugemerveld prioriteit op basis van de huidige analyse groen. Er worden dus helaas maar 2 van de 7 wijken met een lagere sociaal-economische status geprioriteerd voor vergroening-ambities.

a. Kan het college beargumenteren waarom de maatstaf van de huidige analyse groen is gebruikt om de prioriteit vast te leggen in plaats van een integrale overweging zoals de hitte urgentie-kaart en de sociaal-economische status van buurten in Maastricht?

b. Zou het niet rechtvaardiger zijn om de prioriteit te leggen op de wijken waarin de mensen moeilijk rondkomen, waardoor er dus meer financiële steun vanuit de gemeente nodig is omtrent de vergroening van de openbare ruimte? Is het mogelijk om deze specifieke differentiatie op te nemen in de geactualiseerde omgevingsvisie, de klimaatadaptatiestrategie of iets in die trent?

Antwoord 2:

a: U refereert in uw vraag naar de RIB van november 2024, daarin worden inderdaad deze wijken genoemd, daarbij wordt ook aangegeven dat deze lijst niet uitputtend is. Daarbij wordt ook opgemerkt dat er in bijna elke wijk een aanleiding is om te investeren in groen.

In dit kader is het van belang om te melden dat de gecombineerde hitte urgentiekaart recentelijk is geactualiseerd en een belangrijke input levert voor de omgevingsvisie. De kaart heeft nu nog niet het gewenste detailniveau waardoor het moeilijk is om op basis daarvan voor nu de goede keuzes te maken. Los daarvan is het ingewikkeld om te vergroenen in de openbare ruimte, dit staat los van het karakter van de wijk. Dit heeft te maken met participatieprocessen, waarbij rekening moet worden gehouden met belangen van bewoners (denk aan parkeren, de aanwezigheid van zonnepanelen en de acceptatie van bomen in een straat) maar ook met de drukte in de ondergrond. Door de aanwezigheid van kabels, leidingen en rioleringen in de ondergrond is het vaak een technisch ingewikkelde opgave om goede groeiomstandigheden te creëren voor boom, om ervoor te zorgen dat bomen zich kunnen ontwikkelen tot een volwassen bomen dienen de groeiplaatsomstandigheden goed te zijn. Daarvoor is ruimte in de ondergrond nodig.

DATUM
14 februari 2025

Het is echter goed om te vermelden dat de meeste kansen zich voordoen bij herstructurering van wijken. Deze vinden veelal plaats in wijken met veel corporatiebezit, dit zijn ook vaak de wijken met lagere sociaal-economische status. Voorbeelden in dit kader zijn Nazareth, Wittevrouwenveld en Pottenberg. In de op stapel staande herontwikkelingen in deze wijken wordt de vergroening en de wateropvang nadrukkelijk meegenomen in de herontwikkeling van de wijk en meer specifiek de openbare ruimte.

b: Vergroening van de openbare ruimte is altijd een gemeentelijke opgave maar de vergroening van de gehele buitenruimte is een gedeelde opgave. Denk aan het groen rond complexen van corporaties en/of beleggers en tuinen van particulieren. Het is in dit kader belangrijk om goede contacten te onderhouden met deze partijen en daar waar mogelijk de synergiekansen optimaal te benutten, dit bijvoorbeeld door prestatieafspraken te maken met corporaties of afspraken in tenders en gebiedsontwikkelingen.

Zoals hierboven aangegeven is het oplossen van hittestress mogelijk ook een opgave die ook aan de woning moet worden opgelost, zoals bijvoorbeeld het aanbrengen van buitenzonwering. Wij zijn ons ervan bewust dat dit een financiële inspanning van de bewoner vraagt. Uiteraard prevaleren wij de aanleg van groen boven maatregelen aan de woning. Dit laatste kost echter tijd en is niet altijd mogelijk.

Door de ontwikkelingen genoemd onder de beantwoording van vraag 2a ontstaat een mate van "differentiatie".

Vraag 3:

uitvoeringsprogramma Energie- en Warmtetransitie 2023-2026 maakt gebruik van zogenaamde wijkuitvoeringsplannen om de energie- en warmtetransitie per wijk uit te voeren en de bewoners van de wijk mee te nemen en te activeren in deze transitie.

a. Zou deze aanpak inspiratie kunnen zijn voor een dergelijke uitvoeringsprogramma omtrent hittestress en/of vergroening of geïmplementeerd kunnen worden in de klimaatadaptatiestrategie? Zo ja, hoe voorziet het college de vorm van wijkuitvoeringsplannen jegens hittestress? Zo nee, hoe gaat het college dan om met verschillen tussen wijken die de mate en problematiek van hittestress beïnvloeden?

b. Als het college van plan is om wijkuitvoeringsplannen voor hittestress te formuleren, is het college dan van plan hier ook de sociaal-economische status van wijken in mee te nemen?

Antwoord 3 a en b:

Ja, dit zien wij als een mogelijkheid.

De huidige klimaatadaptatiestrategie heeft een looptijd tot en met 2027. Het is een goede suggestie om in de eerstvolgende strategie te werken met wijkuitvoeringsplannen. Om daar invulling aan te geven dienen we te beschikken over de juiste data, deze ontbreken momenteel maar komen op termijn automatisch beschikbaar.

Buiten het feit dat onderdeel kan worden van de klimaatadaptatiestrategie wordt dit ook onderdeel van de omgevingsvisie zodat deze op termijn gebiedsgericht, dus per buurt, wijk of stadsdeel uitgevoerd kan worden.

DATUM
14 februari 2025

Bij de bestaande buurtgewijze gebiedsaanpakken richting aardgasvrij (eerder: wijkuitvoeringsplannen) proberen we ook gebruik te maken van meekoppelkansen, dus – waar mogelijk – zijn er mogelijkheden om (delen van) een aanpak hittestress mee te kunnen nemen. Inwoners kunnen daarnaast terecht in Klimaathuis Maastricht voor kosteloos en onafhankelijk advies voor verduurzaming van hun woning, inclusief advisering over betere koeling van hun woning.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Schriftelijke vragen